

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . 6 ft. —
Fél évre . . . 3 ft. —
Évesgyedre . . . 1 ft. 50 kr.

Előfizető lehet csupán a kiadó hivatalnál B.-Gyarmaton.

A lap szállítási díjára és a nyilatkozatokat közlő költségeinek a szerkesztő felelős.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Hirdetések díja:

Öt soros hirdetés . . . 5 kr.
Helyi hirdetés . . . 30 kr.
Nyitóléte hirdetése . . . 10 kr.

Hirdetéseket felvenni a kiadó. Helyi és társadalmi hirdetések jutalmat csak akkor adunk.

Előfizetési pénzek, reklámok és hirdetések a kiadóhoz kerülnek.

Előfizetési felhívás

„NÓGRÁDI LAPOK”
és „Honti Híradó”

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap
1873-ik évi V. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . 6 ft.
Háromgyedre . . . 4 " 50 kr.
Fél évre . . . 3 " 50 kr.
Évesgyedre . . . 1 " 50 kr.
Egy hónapra . . . 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csatolva, — legcélszerűbben postai utalvánnyal — a nyomtatandó példányok, a pontos azétküldés tekintetéből, mielőbb be kell küldeni.

Azon előfizetőket, kik hátralekaiikat eddig be nem küldötték, tisztelettel felkérjük azok rövid idő alatti beküldésére, nehogy a kiadóhivatalnál fennakadás történjen.

B.-Gyarmat decz. 29. 1876.

Minden nemzetnél, mely a jelenlegi fejlettebb cultura színvonalán fenn akar maradni, — első és fő tekintet kell vetni egy erős közepozitív megalkotására.

Nincs kétség benne, hogy Franciaországot a közép osztály emelte naggyá, — az rántotta ki a bukás őrvényéből a kormányainak tövéseket kincsoivel elleplező.

Vessünk egy pillantást a magyar közepozitívra.

Nálunk is a közepozitív a kibirtokos és az iparos képezi. A kibirtokosok sorsa hazánkban komoly aggodalomra gerjeszthet; a lap hátsó részén vázoltunk néhány sötét képet azon állapotokról, melyekben ez osztály fennmaradása fenyegetve van. Hason sors várakozik az iparosokra is, ha nem sietünk a meglévő bajokat gyökere szerezve elhárítani.

Hazánk a termelő országok elsőjei közé tartozik és ha iparunk kellő arányban állana termelésünkkel, minden bizonnyal a legtehetősebb nemzetek sorában is állanánk. És mit látunk? Nálunk fordítva áll a dolog. Míg más nemzetek saját iparuk által gazdagok és tehetősek lesznek, addig minket az idegen ipar koldúsága tesz, a földmivest éppen úgy mint a viszonyok és körülmények által nyomott iparost. Terményeinket önmaguk által szabott áron azok veszik, kik iparcikkeikkel felcigizott áron elárasszanak, és még annak is mi adjuk meg az árát, hogy ők tetzésük szerint szabhatják meg iparcikkeik árát.

Iparunk, gyáraink az utóbbi években feltűnően haladásnak indultak, célszerű támogatás mellett oda fej-

lődhetett volna, hogy az országnak jövedelmi forrásait adóképességeik szorozzák, s mi történt? gyámolítás, segélyezés helyett mesterséges elnyomás, elviselhetetlen terhek mind annyian pusztulásra juttattak. Merre valaki állítani, hogy iparunk, ma csak azon fokon áll, mint állott ez előtt egy évvel, nem mutatkozott-e máris megdöbbentő hanyatlás? Iparunk hanyatlásának legújabb és pedig határozott oka a szerencsétlenül alkalmazott fényűzési adó.

Elismernünk, hogy fejlődött, magának állandó piacot kivívott iparnak a fényűzési adó-ösztön a cikkek túlértékelésére, értékek emelésére. Hatása tehát nem káros, sőt közvetett haszonnal jár. Ellenben a kezdetlegesség szakában tengődő ipar, melyet fenntartani, erősíteni is csak olyan alkalmazott gyámolítással lehetne, ha a helyett teherrel rovatik meg, multhatatlanul tönkre megy.

A fényűzési adó nálunk — valószínűleg csapás, és azon néhány száz ezer forint, mely a czímen befolyik, a nemzeti vagyon apadásában, a termények értéktelenedésében milliókkal boszulja meg magát. Hozzájárul, hogy maga a fényűzési adó is évről évre csökken; csökkennie kell, mert míg az első évben sok ember nem birt megválni az új adó alapjával felvett tárgytól, a második évben már a legszükségesebbre szorítkozott, a következő évek pedig még az eddig nélkülözhetetlenek hitet is eltűntetik. Ékepen évről évre fogyván a fényűzési adó tárgyai, mind azok az ipar forgalmából is kiesnek; kétségtelen tehát, hogy iparunk előlése a fényűzési adó hatalmas tényezőként tekintendő, vagyis, ezen adó nálunk sok és hibás alapot megsemmisítve, egyszersmind önmagának célját is megfosztja.

Azon törvény, mely a fényűzési adót megalapítja, az általános védkötelezettségi törvénnyel világos elvonttában áll; annak czélzserű fogantatását hiúsítja meg. Nem kívánatos, sőt nem szükséges e, hogy az ifjú, ki szükség esetében vérével, életével adozand hazájának, mielőtt arra alkalmas, a fegyverrel bántásban, a lüvészetben magát gyakorolhassa, hogy midőn a sor róá kerül, nemcsak fejszámmal szaporítsa a sereget, hanem ügyes harcos váljék belőle. De, ha a fegyvertől, a vadászat gyakorlásától elviselhetetlen súlyos adót kell fizetni, száz ifjú közül talán egy bírja meg azt, és annak folytán a fegyverek használatában egészen járhatlan marad.

Ezen szomorú állapotok mellett legsajátosabb az, hogy ily impraktikus

törvények hozatnak, nem szakavatott megfontolás, hanem oly nemzetek példáján, kiknél viszonyaink különbözőségénél fogva a hatás is egészen ellenkező, és figyelmen kívül hagyatnak oly felhasználható források, melyek a nemzet adó képességét nem csökkentenék, hanem emelnék.

Igy pl. az egész országban milliónyi holdakat tesz azon legelők területébe, melyeket a volt jobbágyok urbéri illetőségében kapott, a melyek csaknem általában közösen használtatván, mintegy közbitangot képeznek, tizedrésznyi hasznat sem adnak, mint egyénekenkénti felosztás esetében részint kaszáló, részint szántóföld minőségben adhatóknak. Ha a törvényhozás az ily legelőknek egyénekenkénti felosztását megkönnyíti, vagy éppen megparancsolja, millió holdak jönnek hasznosabb művelés alá, a közjövdelem a ezzel az adó alap emelkedik, mi által az évi adóévről évre százazérekkel szaporodik. Azon felül az egyéni felosztás által milliónyi holdak mozgósíttatnak, adás-vétel tárgyává válnak, bélyeg és átruházási illetékek által folytonos államjövdelem forrását képeznek.

Erre és hasonló dolgokra terjesztse ki figyelmét a törvényhozás; de a fényűzési adót törölje el, ha meg akarja menteni gyámoltalan iparunkat a ezzel a közepozitív azon részét, mely iparral foglalkozik.

Politikai hírek Kossuth Lajos második levele, mely az Egyesült szerkesztett „Egyetértés” karácsony napi számában megjelent, ma már egész Európában ismeretes. E levélben Magyarország közértelemre a legbátrabban van tolmácsolva. Ő is a veszélyt nem a kisebb sláv nemzetek felszabadításában, hanem Oroszország terjeszkedésében találja. Ezáltalános jó hatást szűl levele után. Ugye a 27-én egyhangúlag képviselőjének választotta. — Verbóvay Gy. hazafias kötelezettségnek tartotta a vizuális póst. Elfogadja-e a mandátumot Kossuth? — Még nem tudjuk. A Pestre decz. 27-én tartott népgyűlés az önálló vám és bank ügy tárgyában a tapintatlan vezetés miatt faskot vallott. Bécsben a közp. miniszter tanács az uralkodó elnöklete alatt decz. 29-én ülést tartott, hol szóba jött a magyar ügy és a hadsereg felállításának a déli határon. A török kormányt leirhatlan lelkesedés között olvasta fel Midhat pasa, kit a szultán nagy vezérnek nevezett ki, decz. 27-én Constantinpolyban. Az alkotmány, mely a szabadság és egyenlőség elveire van fektetve, korrupciójában megegyezik a modern államokéival. A követválasztásnál a titkos szavazatot parancsolja. A török konferencián Salisbury ama fenyegetése, hogy a garantált vizsantatás esetén Anglia megszakítja a diplomatiáit Oroszországtól Törökországgal, a törököknél nem talál hitelt. A török is felfogta Anglia érdekeit. Csernajeft tábornokot elfogták, mert a pansláv egyetlek által katonai és honfői czélokra hozza kül-

dött pénzeket elkészíttette. Ez ember a szerb lelkesedés élén állott?

P.-Szántó 1876. decz. 24.

Ismét egy év gördül le az országban, melynek elején Európában tört a hazai foglaltság, és sokféle tényezőmögé balors és harc között, létjogunk ellen irányzott mindenn nyílt, és fedett támadásoknak sokszor az életet csaknem utolsó vonaglásával elmentélve, fejlődünk és erősödünk.

Midőn ezt álljában mondom; nyílt kérdéseket hagyom; hogy a lefolyt év előbbre vitt-e pályánkon? Szorosabban fűzték-e a mult év eseményei egymáshoz? Több tét foglalt e köztünk az önzetelen hazafiság, az önérdéktől ment, felekezeti aspirációktól tisztá, egyedül a közös hazai testvérség ölébe, és az alkotmányos törés éppen úgy mint a közgazdasági tisztán a közbirt haladni kívánó honzeretet köztünk? Szorosabban fűzték-e egy test és lélekbe a mult év eseményei? Összhangzó akaratunk kijelölték-e az az utat, melyen haladnunk kell önmagunk és hazánk érdekében, hogy midőn mindkettőt szem előtt tartva megmentsek ezen két egymástól elkülöníthetetlen a viszacés vagy vég egyenlőtől? — Mert ezeket egymástól elválasztani a józan ész nem, és egyedül a rövidlátó pillanatnyi érdeke és az elbutultság kisérnyes kapkodása képes.

Nincs itt sem idő, sem tér az egész ország vonatkozva egy év minirendi esztelni, — midőn egy megyének is az el társaihoz, barátjaihoz és ismerőseikhez, a megye korlátai között feltűnő változások bizalmas megbeszélése elégséges arra; hogy eszméket ébresszen és a gondolatok tovább futása által következtetéseket teremtsen, melyek önként felbuzdíthatják a szellem működését azon irányban, melynek azon mindenkinek önmagához intett kérdése a következtetés: „Teljesítetted-e a lefolyt mult évben kötelezetted? Megfizetted-e az adót, melyet nemcsak hogy erőszakkal nem hajt be ugyan téled az adóvégrehajtás, és a melyet becsületből, noble officium — kint az alkotmány szabott rend, és hazán parancsolóan követelt: értékesítetted-e éppen a legellen és önzetelen törvényesítés befolyásod, bár mily kicsi legyen is a térd, a megye szorítottai?”

Ezek előre becsátása után álltunk a megyénkben végrehajtás külföldi álló kötelezettségi törvényre.

A mult gyűlés kiváló tárgya volt az orvos csinálása, vagy is a megye két látszólagos lényei testének kihamoztatása 18 egyen részre, kik saját hasznukért pénzbeli subventiót, és az által megjelölt jobbaknak, ügyesebbeknek és tanítványoknak a concurrentiából kizárását, maguk részre pedig monopolizációt nyertek; kétségkívül az egyéni szabadságunk kétségnyerő rendszerek által bővebb fejlesztésre, és a korlátozott alattvalói és felvilágosítására, mely arról nincs tisztában, hogy ki által expedálása magát a jobb és rossz dolog.

Távol van tölem satyrtó irni, midőn tollamat fogtam, az azon eszmékkal tettem, hogy ezt nem tesszem, de ha bár egyáltalán kérdés tényállásra szorítkozom, mégis nehezebb kikerülnöm, hogy a porosz majomlást minden nevezetesen oldalról megörjtem.

Ha a képviselő ház, vagy a ministeri egységügyi osztály belátva az orvosok szükségét, a megyéket utasította volna, hogy ott, hol különben orvos nem él, mérsékelt segédem adassék, és az által az orvosok megelégedésig idegenkedő népség lassanként annak szelídítésében szoktatassék, — és még érhették volna időképen ha pénzt is szánlatot volna; de minden előkészület, minden megfontolás nélkül ex tripode a szükségletnél nagyobb szelídítést utalványozni, és ajándékozni egyeseknek oly helyeken is, hol a subsidio szükség éppen nem forogt, és azabálka szerint mindenütt 300 frórt teljesített volna kötelezettséget, éppen úgy, mint eddig hasonló fizetés; — akkor az általános pénzhiány sőt nyomor küszöbét emelhet emelni, felfoghatatlan; mert azt hiszem, mindnyájan meg vagyunk győződve, hogy a kerületi orvosok elől két betenkénti látogatásukat, a mennyire lehet, alkalmilag, midőn egy fizető beteg meg látogatnak, fogják tenni és legfeljebb egyes félrehozott közzétek háromolhatnak radjok az egyes kerületekben teherkép.

Ha az mondott volna, irjank ki az orvosok számára pályázatot, és ha 300 frórt előlegesen nem jelölteknek, emeljük fel fokozatosan a fizetéseket; a dolog logikából gazdaságos esetben állt volna ki; de ha ez ellenkezett volna a törvény vagy legalább annak betárlásával, ott minden érvelés megsemmisül.

Demewffy Otto indítványa mellett csoportosított száma 32, Huszár indítványa mellett nyilatkozott 17. Kettőn nem szavaztak. Tehát a közgyűlés állott 51 tagból.

Az évi fizetés megalapítása tehát szövegszerűen történt.

Hogy ezen eldöntés nem a nagy közönség öröme történt, arról meg vagyunk győződve, mit különben a központi választmányi ülésben átvezett közzéki nyilatkozatok is bizonyítottak, gyengédösen mondva, igen kénytelen fényt vetvén a körülményes körülményekre.

De bár miként volt is, én csak azt constatalom, hogy 10—15 főséggel és ezen végzetéssel nyilatkozó szavazat azt megalkalmazhatná volna, és a közönség csak jómagát okolhatja, ha kívánságával vagy érdekével ellenkező végzetést keresztelt hajlatnak.

Bajnak legfőbb oka egy egészséges nyit, és törvényes házfűszárgától áthatott és arra bűszke ellenkező.

Mert ellenkezőnek nem ismerhetem el egyesek személynéket előtérbe tolnak, hogy az őket követők segítségével saját érdekeiket nagyobb érvényre költöztessék; ezek szerint conventiókat és egyenségeket köszenek az ellenpárttal, legfőbbnyire saját követők rovására, — kik csak akkor veszik észre, hogy nem történik a mit akartak, midőn a függöny felgördül és az előre ki-csalat eljáratnak, utólagosan azon stereotyp vigasztaló éreztetés utának: „Nem lehetett másként kivérteni!”

Általánoságban és vonatkozás nélkül mondom ezeket, nem a visszavonás, de az egyetértés szükségére; mert végzetéssel időket éltünk, melyekben legjobb meggyőződés nem maradt kivívhatjuk létünk mindig contestáltságát, ha ősi alkotmányunkban híven ragaszkodva nemvetve utasítjuk vissza ellenünk azon kifogásokat, hogy ez rendi alkotmány; és bűszkén utalunk 48-iki törvényeink lapjaira, mely jogot senkifől el nem vett, de mindenkit a kiváltságos rend előjogi és szabadságában részese, valamennyi polgárt a sokat gyarapított palladium nemese örövé tette.

Védjük megyéinket és érvényesítsük befolyásunkat, mert ha az őrök szék és a kongó nagy terem néma elemmondanak és a galád rendezéssel csak túlmúlt rendeznek; és nem elég, — átérzünk és kíváncsiak kell Villanavos-ak a trafilári osztályban adminál hajója árbeárlást jelzett parancsát: „Nincs senki a maga helyén, ki a szék és a szék ténben!”

Ezt levélvezető formával üdvözlöm a múlt székben olvasott két felmondást a lapok ér-

dekében midőn előre is hozzájuk csatlakoztam, és a részletekbe a tárgyak szellemi magamnak fentartom, bízva hazám nemtörődömében és bizton remélve, hogy az új év nem lesz a múltnak folytatása, meggyőződéssel kérem, hogy a felhívást azon szívélytel fogadják, a mellyel tesszem új évi üdvözlémet. Luka Gusztáv.

Levél a „Nógrádi Lapok” t. szerkesztőjéhez.

Tisztelt Szerkesztő úr! Minőnek előtt arra kérem, hogy közleményemnek ne tulajdonítsa olyan értelmezést, mint ha én a „Nógrádi Lapok” eddigi szerkesztésével megelégedve nem lettem volna. Én azt jónak tartottam, s élvezettel olvastam mindenkor. Ezen közléseknek egyedül ez áll az, hogy midőn Szerkesztő úr azért lelyezte kiltatásba a „Nógrádi Lapok” lebot megváltását, mivel az előfizetők száma kevés volt, tehát hogy az érdeklődés szelebb körbe verje hullámai, s az előfizetők száma tetemesen szaporodjék, olyan mód-ról kell gondolkodnunk, a mely alkalmasnak mutatkozik arra, hogy minden olvasni szerető ember találjon benne olvasni valót, a mely őt érdekli, a mit szívesen olvas.

Én az életet fény és árnyoldalaival régibb idő óta ismerem, mint Szerkesztő úr, s nehez időben szerzett tapasztalataimból vonom le azon elveket, melyeket a „Nógrádi Lapok” érvényesíteni óhajtanak.

Midőn 1846-ban, és így ezélt 30 évvel a debreczeni főiskolában az első olvasó egyesület megalapítottuk, (az egész hazában azon nemből az volt a legelső) a felsőbb tudományokat hallgató ifjúság rendkívül nagy érdeklődést tanusított az olvasás iránt. Az olvasó egyesület nagyszerű minden este szüfölség megélt, s hogy mindenki részese legyen az olvasás jótékonyosságában, a napoként érkező lapok nyilvánosan felolvas-tattak, a midőn annak vége volt, a hetenként egyszer megjelenő politikai és szépirodalmi lapokat egyenként, vagy apróbb csoportokra osztva olvasgattak. Már akkor észleltem és azt, hogy az olvasmányokra néző vonzást igaz az: quot capita, tot sensus! Egyik egyet kedvelt különösen, másik más. Egyik a politikai, másik a szépirodalmi olvasmányokban gyönyörködött. Az egyes lapokból is egyik a velős, tartalomban gazdag vezércikket szerette, másik a megyei gyűlésekről szóló tudósítások felolvasásakor csupa szem fűlt volt, — harmadikat csak az újdonsági rovat érdekelt. Találkoztak olyanok is, kik egyik vagy másik szakba rázó közlésekre fordítottak különösebb figyelmet. Számosan voltak olyanok is, kik a társaságban megjelent költemények, beszédek, stb. olvasásában találtak gyönyörűségeket. — Épen akkor országgyűlés nem lévén, azokról tudósítások természetesen hiányoztak.

Csekély különbséggel ugyanazt tapasztaltam később az életben is. Egykor máskor sok olvasó egyetben, csinosan megfordultam, s a fent leírt jelenséget ott is észleltem. Ott is egyik a vezércikkre, másik az országgyűlési s megyeyűlési tudósításokra, ismét másik a társadalmi életből össze állított újdonsági rovatra fordított figyelmet. Az élet gondjaival terhelt felnőttéknél azon eltérést tapasztaltam, hogy ott a versköltészet iránt érdeklődés mutatkozik.

Ezekből és azon következményt vontam le magamnak, hogy egy vidéki lap szerkesztésénél arra kell törekedni, hogy minél több oldal, minél változatosabb tartalom legyen, s az országos főbb, fontosabb ügyek mellett, saját vidéke politikai, társadalmi, nevelésügyi és gazdasági érdekeit felölleje, s azon vidék szellemi életének gyújtópontja (focus) legyen.

Elvont (abstract) tárgyak feletti hosszú elmélkedés, csekély nézetem szerint vidéki lapba nem való, mert azt kevés ember szereti olvasni. Országos magas politikával tüzzen foglalkozni felesleges, mert a kiket az érdekel, azok úgy is olvasnak egy vagy más országos lapot a központból. Ugyis van egy vidéki lap számára elegendő tárgy, csak győzze feldolgozni, miket csak úgy lesz képes feldolgozni, ha az olvasó közönség erre segítséget nyújt.

S ópen ide irányul az én óhajlatom, melyet az eddig elmondottak alapján következtetve bátorodom formulázni: szelídítse fel a t. szerkesztőség a vidéki közönség érdekeltségét a közreműködésre, és bízom, hogy a közönség érdekeiben nem fogják megtagadni a lapról szellemi támogatásukat. Ha mindenki a maga foglalkozása körében szerzett tapasztalatai után időnként egy egy rövid közlést a „Nógrádi Lapok” számára beküldi, ez által a lap érdekessége tetemesen gyarapodni fog.

Nézetem szerint a fő hely az országos ügyeket illeti, tehát a hét folyamán alatt felmerült hazai főbb ügyek röviden előadva, azután a megyei ügyek, u. u. megyei közgyűlés, közigazgatási bizottsági gyűlés, kataszteri bizottsági gyűlés, s általában minden bizottsági gyűlés megállapodásai, mint olyanok, melyek mindenkit érdekelnek.

Az országgyűlésen hozott törvények anyói köztire szaporodnak már, hogy azokat a mai nehéz viszonyok közt mind meg-szeresszék, igen kevés embernek van módja-ban. Pedig némelyik részt ismeri, tudni, nagyon szükséges, mert azokban az is ott van, hogy a törvény átlágása esetében nem fogadtatik el azon mentés, hogy nem tudtam a törvényt. Ha már ezen törvényekből azok, melyek minket nagyon is érdekelnek a „Nógrádi Lapokban” reprodukáltatnának, s megmagyaráztatnának, bizton hiszem, hogy azoknak igen sok olvasója lenne. Ott van például az adó ügy, annyi törvényeik rendelkezik már arról, s azok úgy vannak szerkesztve, hogy majd mindegyik törvényeziknek van, sőt vannak hivatkozá-sok egy másik törvényezik egyik vagy másik §-ára, s ha az ember egyet megse-misít, avval nem éri el azon célt, hogy a a törvényt megismerje, ha csak mindazon többletet is meg nem szerzi, a melyekre abban hivatkozás történik. — Ezen össze-vissza kuszáltságának aztán az a követke-zése, hogy magok az adó hivatalok sinecnek vele tisztában, s hogy a kormány ellen vételi ne találjanak, inkább úgy róják ki az adót hogy az egyes egyén túlterhelje lesz. Ennek igazolására egy pár példát hozok fel; ugyanis a fény-üzési adókról szóló törvényben világosan ott van, hogy: „gazdálkodással foglalkozó vagy abból élő embernek két kocsija stb. kivételül a fényüzési adó alól; még is az történt, hogy a mely gazdának csak két kocsija volt, egyiket felvették fényüzési adó alá. Továbbá a házostályadónál a lakrészek száma szerint fokozatos skála van megállapítva, de hogy lakrészt alatt mit kell érteni azt az adó törvény nem definiálja precíz, innen aztán az az eset áll elő, hogy egyik adóhivatal csak ugyan a lakrészek után rója ki az adót, vagyis az az helyiségek után, melyek való-ban lakrésztul szolgálnak; ellenben a má-vik adóhivatal nem csak a tényleg lak-résztul szolgáló helyiségekre, hanem mind-azokra rója ki, melyek hajdanában, a holdig időkben a számos család gazdag ósok által lakásul használtattak, habár azok jelenleg nem lakásul használtatnak, s sinecnek is azon állapotban, hogy lak-résztul használtathassanak. Innen aztán az az anomalia áll elő, hogy míg Pesten, a házak használatából, fenntartási költség fejében 15% li levontatván, a fenmaradt összeg után rovatik ki az adó, addig emitt a gazdasági czélokra használt helyiségek is adó alá vonatván, házostály adó címén nagyobb összeg rovatik ki, mint a mennyi haszná-bért adnának az egész házért. — Igaz, hogy a törvény intézkedett arról, hogy a ki a kiadás alul magát sértve érzi, reclama-líjon. De sokszor az adóhivataltól távol eső falu helyen meg sem tudhatják az il-leket: mikor és hol kell reklamálni. — Az ilyen bajok is vezethetnek a „Nógrádi Lapok” egy felől az által, hogy a törvények megismeretnek, más felől az által ha a reklamatio idejét és helyét előre közlik.

De végül fel az elejtett fonalat. Mai időben el van ismerve a statistica fontos-sága. Olyan az a népekre nézve, mint a mérleg (bilanc) a gazdál és kereskedelmi járművel-ben. Valamint az év végén jól össze állí-tott bilanc megmutatja, hogy a gazda vagy kereskedő előrehaladt-e vagy hátra? Épen úgy a statistica megmutatja, hogy a népek gyarapodtak-e, vagy gyengültek. Ennél-tyugva egy vidéki lap feladata közé sorol-zom a statistikai adatok gyűjtését s össze-állítást. Nézetem szerint nem lenne az ne-héz feladat a következő módon: ha t. szer-kesztő úr felkérné a megyebeli közigyű-ző urakat, hogy járási csoportjaik közégek-ből, közönségből, hogy a lelkek száma mennyi, a férfiak nemek töröke mennyi, és a nőneműen lévőke mennyi? az év lefolyta alatt hány született fiú? és hány született leány? hány halt el férfi? hány halt el nő? és hány lá-zasság költöttet? Ezen adatokat beküldnék Szerkesztő úrhoz, s azokat egy táblázatba összeállítva közölő a „Nógrádi Lapokban.” Én hiszem, hogy a közigyűző urak nagy elfoglaltságuk mellett is a közönség érdeké-ben megtennék ezen szíveséget. Szerkesztő úr győbuzalmát lemerve meg vagyok győ-ződve, hogy ezen adatok összeállítására szükséges munkát nem fogná sajnálni, annyival is inkább, mert ez egyévből egy-szor, t. i. az év elején lenne a múlt évről.

Kiváló helyet érdemel a „Nógrádi La-pokban” a mezőgazdaság és haszonkérte-szet is, mert ezen vidék lakosságának ezek képezik fő foglalkozásaikat. Sok jó gazda van itt, kik közül az egyik a szoros érte-lemben vett földmívelés, a gazdasági növé-nyek termelése, — másik a juhnyésztés, másik a lótenyésztés, másik a méhésztés kö-rül szerzett bővebb tapasztalásokat. Vannak, kik a gyümölcsenyésztéssel évek óta szennvedéllyel foglalkoznak. Vannak, kik a szőlőstermelésben, s vannak kik a virágtenyésztésben gyönyörűségeket talál-nak. Én azon reményben ringatom magamat, hogy kiki a maga tapasztalatainak közlé-sével szívesen hozzá járuland a lap szellemi támogatásához, ha erre felszólítatik, mert a magyar embernek meg van azon, nem tudom jó-e vagy rossz szokása, hogy felzót-lítás nélkül nem hajlandó tollat fogni a czélra, hogy valamely lapba írjon. A három utóbbi, t. i. gyümölcs, szőlő, és virágo-nyésztésre vonatkozó közlemények által a női közönséget is meg lehetne nyerni a „Nógrádi Lapoknak”, mert ezeket a nők is többnyire kedvelik, és szívesen olvas-sák az azokra vonatkozó közléseket.

Ott van a népnövelés elhanyagolt álla-pota! Ünöknek urak a megye központjában fogalmunk nincsen arról, hogy vidéken mily siralmas állapotban van az, s nem is fog le-nyületet kapni, mindaddig, míg a közönsé-kek általánosan be nem hoztatnak. A kö-zönsékek iránti idegenkedés leggyörsé-re a „Nógrádi Lapok” útján legtöbbet lehetne tenni.

Ott van a közönségi ügy. A körörsíri intézmény sikeresebb tételére a saját út-ján igen sokat lehet tenni, s ha majd a körörsíri konstátálni fogják, hogy egyik másik vidéken mik az uralkodó betegségek, akkor a szükséges halálzárat okozó baj elhárítá-sára is lehet valamit tenni.

Ott van az új mértékek behozataláról szóló törvény, már egy éve, hogy életbe van léptetve, s mi lett az eredmény? Felelet zavar. Most már so j mérték se régi. Ugy jár-tunk vele, mint mikor az apra fiának, azt mondja: jme émi hoztam neked új kabátot Bécstől szőpet, divatosat, s a régi kabátodat nem szabad többé felvenni, mert az már nem divatos. Ugy de az új kabát szűk lévén, a fiu nem tudja felvenni, s mivel a régi nem szabot, kabát nélkül megyen ki a bú-vós kul-légre, meghűl, s beteg lesz.

Kézzel az országgyűlésen az asztrató-r-vény, de azért előre lehet tudni, hogy az nem fogja megakadályozni az aszort. An-nal sokkal hatályosabb eszköz a saját. Na-gyon helyes nézetet nyilvánított erre nézve szerkesztő úr a „Nógrádi Lapok” f. 49-ik számában. Ha a vérszappan aszortok a nyíl-vonosság előtt felmutatnának, nagyon megfogyna a Herzfeldereknek száma.

Ha a fent előadott módon minden vi-dekről lenne levelezés a „Nógrádi Lapok-nak” akkor az újdonsági rovat is igen ér-dekes lenne.

A mi végre a lap tárcáját illeti: mo-gyékben sok történelmi nevezetesség várak

*) Mi egy hely, hogy elvették az országos lapok, s a megyei lapok, hogy meggyőződéssel meggyőződésig idegenkedő népség lassanként annak szelídítésében szoktatassék, — és még érhették volna időképen ha pénzt is szánlatot volna; de minden előkészület, minden megfontolás nélkül ex tripode a szükségletnél nagyobb szelídítést utalványozni, és ajándékozni egyeseknek oly helyeken is, hol a subsidio szükség éppen nem forogt, és azabálka szerint mindenütt 300 frórt teljesített volna kötelezettséget, éppen úgy, mint eddig hasonló fizetés; — akkor az általános pénzhiány sőt nyomor küszöbét emelhet emelni, felfoghatatlan; mert azt hiszem, mindnyájan meg vagyunk győződve, hogy a kerületi orvosok elől két betenkénti látogatásukat, a mennyire lehet, alkalmilag, midőn egy fizető beteg meg látogatnak, fogják tenni és legfeljebb egyes félrehozott közzétek háromolhatnak radjok az egyes kerületekben teherkép.

városok, városok, faluk, folyók s hegyek vannak. Azokra vonatkozó okmányok is találhatók itt ott. Ezek ismertetője nagyon közérdekűvé tenné a tárczát. Vannak azokról a nép száján élő hagyományok, érdekes népmondák, regék, melyeket nagyon méltó volna a tárczában közölni, hogy az enyészettől megóvja, az utódokra is átmaradónak.

Ime tisztelt Szerkesztő úr! főbb vonásokban ezek az én nézetem a „Nógrádi Lapok” jövőjére nézve. Lehet, hogy egyben vagy másban tévedtem, de hiszen tévedni emberi dolog. Én azonban egy hiszem, hogy elérhetetlen utópiai ábránd nincs ezekben, s hajlandó vagyok azt hiszni, hogy az a Nógrád, mely a múlt időkben a közügyért nagy áldozatokat tudott hozni, most is a hajdani genius sugallataira hallgat, s erős értelmeisége nem vonja meg támogatását a küzdelemmel szembe fordított, s biztat az a remény, hogy az általános közreműködés folytán, vidékünk hazasíka közelélmét töltőző „Nógrádi Lapok” minden olvasni tudó polgártársunk asztalán látbatók lesznek.

Hogy ezen óhajított közreműködéshez egy porazemnyivel én is járuljak, csakély tapasztalataim közlést én is felajánlom, s ezennel meg ígérem, hogy a csemegé szőlőfajok tenyésztése, és a roza tenyésztése körül husz év alatt szerzett csakély tapasztalataimat meg ezen től folytán a „Nógrádi Lapok” számára megköldöm: ha ugyan szerkesztő úr érdemesnek találja arra, hogy a „Nógrádi Lapok” néhány számában egy kis helyet juttasson azok számára.

Boldog új évet és sok előfizetőt kívánok.
Oroszi Miklós

Néhány szó a losonczyi állami főgymnásiumi segély-egyesület érdekében.

A magyar nemzeti köznevelődés érdekeit tartotta mindenek felett szem előtt közoktatásügyi kormányunk akkor, mikor meggyék egyetlen középiskolájának főgymnásiummá való fejlesztése eszméjét nemcsak elvben tette magáévá, hanem a cselekedés szempontjából az V-ik osztály felállítását által meglette azon lépést is, honnan csak előbb haladni lehet, s így az elv a gyakorlati életben lőu realizálva.

Nem szándékom nokem ez alkalommal azon előnyöket felsorolni, melyeket meggyék lakossága a losonczyi állami főgymnásium közvetítésével élvezni fog; melleszi akarom azt is, hogy mily befolyást fog a nevezett főgymnásium meggyék nevelődésére gyakorolni; futólag érintem azt is, hogy a vallás és közoktatási min. kir. miniszter úr ó nagy-méltósága a legközelebbi állami költségvetés alkalmával a képviselőház tagjainak általános kérésére nyilvánított köz mit nagyfontosságú szerepet jeltit ki a tencsenyi gymnásium mellett a losonczyi na k is akkor, mikor így nyilatkozott, hogy e két intézet van arra hivatva hogy a mit a bezárt n. rócei, t. z. mártóni és zónó váraljai gymnásiumok magyar nemzetellenes irányban végeztek, ugyanezt végezzék ezek határozottan magyar nemzeti irányban; nem akarom tehát bizonyítani, hogy a losonczyi állami főgymnásiumnak a köznevelés terjesztése mellett, határozottan magyar nemzeti feladatai vannak; hanem egy oly intézmény létrehozatala érdekében emelen fel igénytelen szomat, mely intézmény az imént jelzett hivatású, losonczyi állami főgymnásium emelése érdekében szándékoltatván létrehozni, megérdemli, hogy azt minden, a köznevelődésnek magyar nemzeti alapon való előhaladását óhajító, különösen pedig meggyékbeni egyén tetleges anyagi segélyével gyámolítai igyekezzék.

Ezen intézmény: a segély-egyesület, melynek célja az, hogy a losonczyi állami főgymnásiumba járó szegény, szorgalmas, jó előmenetelű s jó magaviseletű tanulókat valóság és nemzetiségre való tekintet nélkül a szükséges szerint egész ellátással, ruházattal vagy könyvekkel segítse. E cél mindenestől oly humanitása, hogy ennek előbetése elő csak magával a köznyelvvel és akadályt gördítői összegegyeztetéssel

a hazafias törekvésű/nívell egyén fogalmával. Egy ilyen segélyző egyesület létesítésének szükségességét belátta a losonczyi főgymn. tanácskara s megtette a szükséges előmunkálati lépéseket az egyesület megalakítására, még pedig, tekintve a megoldandó feladatot, meg akarja nyitni a segélyző egyesületben való anyagi részvételre meggyék a környékük egyesit, testületit, sőt lehetőleg községeit is.

Teljes reménnyel hisszük, hogy a fardozás megtermi legjobb gyümölcsét. Hiszen van még meggyék s vidékük területén számos oly egyén, ki át lövén hatva a magyar nemzeti köznevelés szükségességétől, önmagát fog áldozni a küzdelem, hisszük, hogy több testület van meggyékben, mely feladatának fogja tekinteni a nemzeti művelődés ápolását; meg vagyunk győződve, hogy lesznek községek, melyek alapítványikkal fognak járulni a szent cél elértéért. Igen, hiszen s mellett, hogy nemzeti közéleti mozgalmak elé, saját egyén vagy particularis érdekeiknek is eleget tehetnek; mert legyen ez egyes egyén, testület vagy község, aki vagy amely oly alapítványt tesz, hogy annak évi kamatai 40–50 frtra ruagnak, jogosult lesznek a segélyezőknél önmaguk kinevezni, ha az szegény, jó tanuló s jó magaviseletű.

Egyelőre alig számítható ki azon szellemi és anyagi haszon, melyet a segélyző egyesület által elérni lehet. Hány szegény gyermek lesz megmentve az által a társadalomnak; hány jeles tehetség lesz így képzéssel, hogy elfoglalhassa az őt megillető helyet; hány nem magyar ajkú gyermek teszi így sajátjává az édes magyar nyelvet, melynek hatása alatt büszkén nevezni magát magyarnak? Nyerni fog tehát a köznevelődés, a magyar nemzetiség, sőt a nemzeti vagyonosság ügye is.

Né hagyjuk ez eszmét elaludni, karadjuk fel azt szívvel lélekkel, haessuk egymásra minden lehető módon, terjesztjük az eszmét necsak szóval, hanem tettel is! A már haldokló óvetet alig zárhatjuk be s a sok szép reményűl kecségetű új évet alig kezdetjük meg ezekben, nemesebben, mintha a néhány szóval ismertett segélyző egyesület eszméjének realizálására hiven megteszünk mindent, mi tőlünk telik.

Ambrus Mór.

Sorány 1876. decz. 22.

A „Nógrádi Lapok” 61-ik számában a b. gyarmati ev. egyház decz. 12-én tartott közgyűlésének többi közti következő határozata is közölve van: „Határozatunk emellett, hogy a lelkesi hivatal betöltése céljából *probantok* nem fognak tartatni, mert az részint sok költségbe kerül az egyháznak, részint a még bátralevő s az előbbi közgyűlésen kijelölt lelkészek töltésével igénybe vett idő a papválasztást továbbra halasztandó. Az okt. 29. ki közgyűlésen kijelölt és még fel nem lépett lelkész urak (Hrk, Kolbenhayer, Tornyo, Théba, Margóci és Melezer) *rendégszónoklatokra* fognak sorból (*ex ordine*) kiküldetni az esperesség által.”

A gyűlés ezen fentebbi határozatához hozzáfér néhány szó.

Mindenek előtt kijelentem, hogy egyházkerületünkben *rendégszónoklatok* általánosan véve érvényben nincsenek, hanem egyházi törvényök szerint vagy *„ex ordine”*, vagy *probantok* által.

A lelkész után annak özvegye, árva i, vagy: évi jövedelmét hűznak, azontól a papi jövedelem az esp. özvegy-árva gy. mólidat illeti; ezen időtartam alatt, esetleg az új lelkész beigtatásáig az esperes, saját *esperessége* terhelten miként lelkészármat sorból, *ex ordine*, *hivatásból* berendeli az *eresedett egyház* az islepitéslelkész végzésére, még pedig saját *egyházi költségén*, — mit ezek a viszonszolgálat biztos tudatából származó reciprocitásból, egymás haján segítve, minden szolgálat nélkül viselnek is.

Ez az *„ex ordine”* törvény szerinti meghatározása.

A probantoklatok pedig ekként történnek, hogy az esperes az öveggyi negyed, vagy fél év elmúltával, rendszeren saját esperességéből pályázó lelkészek közül hármat kiküld, egy *esperességi kérelel* *jelölté*

tartandó probantoklatra, az *eresedett egyház költségére*. Ha az egyház ezen három közül választani nem akar, szabadságában áll *barmanyni* is, *barhonnai* is megjelölni, de mindig egy *esperességi kérelel* *jelölté* *leben* teszd próbára, a maga — t. i. az *eresedett egyház*, — *költségén*. Ez a *„próba”* törvény szerinti meghatalozás.

A b. gyarmati ev. egyház költségkímélésből, túltolozni magát a törvényen s határozatát kimondja, hogy probantoklatokra hivul senkit nem fog, hanem a fent idézett, más esperességéből lelkészeket az esperesség által sorból, *ex ordine* ömaguk kiküldeti.

Azon kérdés merül fel itt, hogy melyik esperesség, illetőleg *esperes* fogja őket így értelemben kiküldeni? — mert hogy a b. gyarmati esperesnek nem áll jogában a zolyom, — hont — és pestmegyei lelkészi sorból, *ex ordine* beküldeni, az az *„ex ordine”* fentebbi meghatározásából világos.

De viszont a zolyom — és pestmegyei espereseknek sem áll jogában, saját kormányzatuk alatt levő lelkészeket, más esperesség egyházában sorból, *ex ordine* kirendelni, ez is minden kétségen kívül áll.

Ki fogja tehát őket így értelemben kiküldeni?

Miutnogy pedig, bármily névre kereszteljük a bármely címet adjunk is *megjelölésnek*; megis csak probantoklatot fognak azok végezni, azzal a különbséggel, hogy míg a kebelbeliek ezt egy *esperességi kérelel* *jelölté* *leben* teszik, addig ők — a nélkül fogják. Nemde nem a törvény és a kebelbeli lelkészek rovására idegen lelkészeknek nyújtott privilégium — e ez?

A mi pedig a *„költségkímélés”* illeti, a tekintetben nemcsak hogy törvényellenesen, de méltánytalanul is intézkedett az egyház; — törvényellenesen azért, mert ha pl. valamegy pályázó arra vetemednék, hogy az *eresedett egyháznak* oly ígéretet tenne, miszerint saját költségén fog menni próbára; a törvény ezt kortesfogásnak fogná tekinteni s a pályázót a jelöltek sorából kitörteni, — s ime! a b. gyarmati egyház olyat emel határozat erőre, a mi ellen a törvény tiltakozik; — de a méltányossággal is ellenkezik azt kívánni, hogy a sok jelölt, megszö átra kelve, saját költségén rizikóra menjen, mert tövégre is közülök csak egyik fog megválasztatbatni.

Nem kell itt egyéb, csak az, hogy az egyházgyűléseket, ezen precedens szerint, közgyűléseileg határozza el, miszerint a *költségkímélés*, *átigntatási* s *végre temelési* költségeket is a *megválasztandó* lelkész fogja viselni s akkor b. gyarmati ev. egyház a bánya egyházkerületben egy gyönyörű rézt fog képezni, a melyben minden szabad, a mit a törvény tilt.

Végre nem hagyható szó nélkül azon körülmény sem, hogy a közgyűlés, pénztári szegénységének biztos tudatával is, magának 18 lelkészi kandidát, még pedig, míg a földmives osztály, mely nagy többséget képez, jelöl magának egyet, addig az intelligencia, kisebbség, jelöl magának 17-et. Ugyan miért? Valószínűleg azért, mert de-akul tud s érti ama latin közmondást: *quot capita, tot sensus*!

Nálunk falusiakkal az a szokás, hogy ha papi, tanító, jegyző, vagy bárki más választása szorg fenn, mi a falusi intelligencia egyesülünk s egy jelölt körül csoportosulunk s mindannyiszor biztosítjuk győzelemünket a — tömeg fölött.

„A kinek vagyon töle a ballásra, hallja!”
Pata Lajos,
esp. jegyző.

Mi történik Losonczon?

A 161. komor napjai rendszeren gondolkodás merítik az emberi elmét de esznap a gondolkodás nem elégti ki azt sohasem, gondolatainak alakot keres, s ez alak feltalálásnak szükségességét talán nem is érzi mások oly mélyen át, mint így a családiaság, a szeretet nagy ünnepek közeledtek, karácsony felé közeledtek számára, de nem felejtkeznek el azokról sem, kiknek számára ő van hivatva karácsonyfát rendezni, vagy legalább annak rendezését elősegíteni. Igen, így érezünk mi is itt Losonczon, midőn a hónap 24-én délután összejöttünk, meg

pedig szép számmal, a városi kórház tanteremében, hogy megtegyük azon előkészítőket, melyek a j. léptessel közelebb visznek oda, hogy a helybeli állami főgymnásium szegény, jó tanuló számára felállítás az az karácsony, mely az idők hosszú során lesz hivatva csakoly ugyan, de következtetelén nagy becsű ajándékokat osztogatni az érdemeseknek. Megörömet tehát, az első tanácskozás a losonczyi állami főgymnásium meggyék, jó tanulóit segélyző egyesület megteremtése érdekében Pokorny Sándor, polgármester az elnöklete alatt. Kácz Elek, főgymn. igazgató az szépen kitöztetett az egyesület célját, hangalyolta, hogy ennek elérhetőre segédkezett nyújtani nemcsak emberbarát, hanem magyar nemzeti kötelesség, hogy ez eszmét nem hanyhán, hanem erélyvel kell támogatni; előmozdít, hogy az egyesület tagjainak jogak lesz nemcsak a választmány egy rendnek megválasztásával gyakorolai jogokat, hanem azon pártfogó tagoknak, legyenek azok egyesek, ha szervezősebb alapítványi tökéletességnek, ha csak lesz önmaguknak kivételni s magától érthető határok közti, felekezeti s nemzetiségre való tekintet nélkül az ifjú alapítványok élvezetére. Elmozdít, hogy a pártfogó tagok mellett lesznek alapító és rendes vagy érdíjas tagok; az alapító tagok p. o. 60 forint kevesebbet nem fizetnek, s az összeget, valamint a pártfogó tagok az általuk felajánlandó tetemesebb összeget nem fognak tartozni egyetértre lefizetni, hanem p. o. tíz év alatt tölke s kamattérlettel. Hogy mielőbb megteremtessék tevékenységet az egyesület, az eszmét pártfogására meggyerendönek tartja mi gr. György Ábrahám urat meggyék főispánját, az ő áldásos működése folytán a meggyék egyesület s nagyobb közérdeket. Végül székelyeknek látni, ha a laudatosság egy bizottságot választandó, az alapítványi-törvényt előkészítésére.

Az igazgató ur indítványait egyhangú lelkes helyesléssel fogadta el az értekezlet s megválasztotta az alapítványi-törvényt készítő bizottságot is. Ez volt az első lépés azon cél felé, melynek elérésére, himzik minden mirel egyén segédkezni fog.

Szerény nézetünk szerint azonban nem szabad tétlenül elfolyni azon időnek, mely az alapítványi-törvényt beajnyításig állollik; mert nézetünk szerint csak a tagok lesznek egyedül illetékesek az alapítványi-lyok megállapítására.

Karácsony második napján a helybeli ref. egyház tartotta gondoskalmazó közgyűlést, melyben meghatároz nyilvánítt az a valódi lelkesedéssel párosult, eléggé soha nem dicsekedő egyetértés, melynek következtében Kovács Sándor ur indítványára meggyék szerett főispánja gróf György Ábrahám ur ő méltósága választotta meg egyhangúlag főgondnokká. Szintén egyhangúlag választotta meg Gellen Lajos ur is helybeli gondnokká, ki azonban a közgyűléshez intézett levélben a jelöltségéről leköszönt. Gellen Lajos urnak indokait a közgyűlés méltányolva, elfogadta, s leköszöntet, hanem győzködő nyilatkozat kihozni érdemi állomást, melyekre hárunk legzömörtebb viszonyai közt, mint akkori egyházi gondnok, méltán tett szert. Most egy szívvel lélekkel a jelen volt Szegvári Soma ur neve hangzott fel, ki is meghatározott közövében meg az irányban nyilvánítt bizalmat, a gondnoki hivatalt el is fogadta. Erőtelmesített ki beszédében igen szépen hangulata s szabadság és a ref. vallás elvi köti tevékenységet az egyetértés nagy hitelmű. A losonczyi ref. egyházakozságnak csak gratulálunk s fényes és érdemes nevet megválasztásáért, melyeknek birtokában mindenesetre nemcsak nevetek nyertek, hanem meggyertek egymasmind a szöb jövőnek biztos zálogait is.

Szinte kényelmetlenül érezte magát kát, hogy referenciát tetteknél fogva nem zárhatjuk be itt közleményünket, itt hol a magasabb eszmék diadalra jutást volt szerencsénk jelezni, így fordulatát ki halltérünk bizonyos árványdalakra is. A fénynek, hiába! elválaszthatlan kísérője az árny.

Bizony mostanában, az ember jó kedélytől minden legyilkoló sötét, kedd és esős idő alig múlt korában több, városunknak különböző pontjain lakó család követ-lező gyűlést meg vagyonszámlálásnak stílusban állapították. Egy reggelre azon híre vitradtunk fel, hogy a város kellő könnyű rittek el éjszaka ismeretlen tette-sék minden enni e jani valót, más vagy harmadnapra a károsai azonosítójá részestől baszoló sorban, majd a varga utcában a házi gards eberesének sikerült érvényt szerezni tulajdonjogának, egy este meg meg 8 óra előtt egy alkalommal ismert jeles ügy-vételt jelen meg 4 kellemetlen látogatás, egy másik ügyvédeli meg épen karácsony estején akar valaki az ügyvédiroda feltörésével — este 7 óra tájban — kellemes éjszakai okozni. E tények bejárják a várost, mindenki fel, hogy mikor viszik el erőszakos vagy annálkül közéletben tartott élelmi szerez vagy pénzt is. Beszég bizalmasan van ott a városbáza északi szarkán az a minden mivel ismét kikacsogó ideiglenesen emelt, de már hat hét óta díszlő rongyos kapu; nem lopnák ezt el talán akkor sem, ha a városi hatóság nyújtana kisebb segédkezet. Vagy talán a szépségeti bizottságunkat lopják el? Biz én nem tudom, be meglehet.

Noda ne szörföljünk így az év utolsó napjaiban, béküljünk ki a rövid életű, de nyilatkozatban örísi hatást baldoklóknak megnyilvánuló órája felett, ha előbb nem, majd ott a Sylvester-csúcn, melyet ősi szokás szerint Losoncban most is két részre osztva énekel meg a társadalom.

A revölir! Boldog újévet kíván a Referens

A h. gyarmati műkedvelői társulat 31-k szini előadás deczember hó 26-án tartott meg. Közönség szép számban volt részt v. igen kedélyesen mulatott a jól megválasztott darabok előadása alatt. — A „Chassé erólsé”-t feltette mindenki a próbákban, mert bizony oly szép művevény, s annyi szin-padi gyakorlottságot s előadási roslint igény-lő franczia vigjáték még egy jól conservált színházban is schachba hozhatott volna; annál meglepőbb volt a siker 26-án. Val-lery Clementint, a szerelmes szép asszonyt, ki a keserű családja dacára is, az ábrán-dossig szerelmes ijtá (Pál) szívét nyugod-tan cserélt fel apjával az öreg podagra lá-bó Danglars-al: Malatinzky Mariaka kifogástalanul játszott. Kiváló figyelmet keltettek a monologok, melyekben az a ked-ves újrprekód hang, mely a kétkezős mor-zsasztában fokozódva emelkedett, igen jól volt utaltatva. Malatinzky Mariakával igen sokat nyert a társulat. — Mig Cle-mentin asszony a (kedves) Pállal szerelmi vallomásoknak; azalatt, miként egy égből deszálti angyal, bereptl Fölkel Mariaka kisasszony, s Elia (Clementin leánya) szere-pébe a gyermeki kedőlyl párosult első sze-

relmi nyilatkozatokat oly elevenességgel és hűvel tudta reprodukálni, mintha ily nemű szerepekben már többször fellépett volna. — Gyesebb játékok, szin-padi ottbonosságot, gyakorlított szinészektől sem lehet kívánni. Játékát a közönség taposvibara többször meg-szakította. A szép Rosettót Polcenburg Anna kisasszony játszotta, mikor megje-lent a ritka szépségű szobaciszna, — ko-szorú és virágcsokor zápor udvözölte, — azért, hogy teltve magát minden hiúsági kérdéseken, egyszerű szobalányi szerepre is vállalkozott. — Boró Gábor úr, saloniás játéka közönséget keltett, kár, hogy hang-ja kissé fátolyozott volt. Pált, Danglars át játszotta. Kacsokovics Jónó úr hason el ismerést aratott Danglars nobél szerepében, melyben a comikai jellegét is — tudta el-találni. — „A szerelem és örökség” a szereplők szép igyekezte folytán kedves-sé tette az estét; az egészes humorral ki-sért bonyodalom — a megoldásig feszült figyelemben és folytonos mosolyban tartotta a közönséget. Bárbt Ilonka kisasszony játszotta Florát, a jószívű leányt, ki, hogy kedvesére, Árpádra játszassa Bátori Mihály örökségét, nem átal kivetkőzöl szol-id, nőies érzületéből. — Nagyon jól állt ne-ki a szerep, melynek kivételében a szép ter-mot, — a kellemes hang, — s néhány túrlól pattant mosdulat — nyújtottak segédkezet. Örvogy Zarándinban Manóssy Alajos, a órbólgy ritka ügyességgel tükrözötté vis-sza az egyenes szívű magyar menyecskét, ki fia (Árpád) bobokás magaviselete miatt ugyancsak kifakka: s tette érleti haragját, amennyiben dictum factum megbolozza. Li-di-t a szép szobalányt Plettrich Karolin kisasszony játszotta, melyben a naiv hang tökéletesen el volt találva. Bátori Mihályt Szajkó Mihály úr, tábornoki hanggal s érthető előadással képviselte, Ge-rőfy János fegyvertárat pedig Manóssy Alajos úr, kinek szép tenetsége s rövid szerepből is eléggé kitűnt. Árpádban Mi-lován János úr többször bahotára ébresztette a közönséget. Levonva a szerep rövid szerel-mes részét, mihez kevés hálmatot látszott mutatni, alakot mutatott be szerepében, mely-re elég volt ráérési és kacagui kellett. — Jobb Kacsóré Tamást meg, mint Sztra-nyovszky Góza ur volt, kerosve sem talál az ember. Törül metasztott öreg huszár, kinek minden mozulata, hams pillantása, bajsz pódreás, jóízű nevetésre gerjesztett mindenkit. A legnehezebb szerepe Hager Sándor urnak volt a Gyuri inasban, ameny-yiben neki kellett bevinni karjain „Abelino di Zarándi” urat. A másik inas szerepet Baldevengh József úr volt szíves elvállalni. A bruto bevétel: 131 frt 60 kr mihez Losonczról Wohl Ede 5 frtot adományozott, ezzel együtt 136 frt 60 kr. Kiadás 52 frt. 60 kr. Tiszta jövedelem 84 frt. A bevett pénz hová fordításáról a szinégyl bizottság tegnap tanácskozott. — Az előadás után táncmulatságot rendezett a fiatalság a me-

gyezés kiármében, mely folytonos jó kedély mellett éjfélt utáni 9 óráig tartott.

Hírek.

Engedve a többoldafrol nyilvá-nuló óhajnak, — megindítjuk a „Nógrádi Lapok” 5-ik évfolyamát, azon reményben, hogy a t. megyei közön-ség támogatásában részestelendünk. A lap pontos szétküldéséről a kiadó kezekedik. Az első és második szám minden oddigi előfizetőnek megkül-detik; aki nem akar előfizetni, az o számok valamelyikét küldje vissza, különben előfizető gyanánt fog te-kintetni.

A nógrádi 32-ik honvédszázalóti tisztikara február hó 10-én bált fog ren-dezni, melynek sikerítése szőljából vasárnap decz. 31-én tartatott meg a tanácskozás fognak tanácskozást tartani.

Megnyílnak a katonasorozás és az azt-megelőző felszólamlási tárgyalások követ-kező rendben fognak megtartani: Loson-czon jan. 22, 23, 24, 25, 26, 27, kén Szécsényben jan. 29, 30, 31, febr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 és március 1, 2, és 3-án

Rusztól végződött karácsonyent. Letkéről, Hontingyében szokásban van, hogy karácsony estén az ünnep örömeire piaz-tolyokból puffogatnak. Ennek a szokásnak akart Gécz Alajos letkéri lakos is hódolni s dinamittal töltött piztolyából lödözni kez-dett. A töltés azonban már az első lövésnél szétazakítá a piztoly csövét s Gécz uram-nak mind az öt újat elszakította. A szerencsét-lent a Rökuszokházba vitték Budapestre.

A díjazeni veredések főbb czinko-sai felett a bgyarmati kir. törvényszék decz. 29-én hirdette ki a kiadást. — Ez ítélet szerint: Tusko János 9 hónapra, Tóth János és Kukuricza János 6 hónapra, — Csarja András két hétre a többi büntetések egy-egy heti fogságra ítéltettek.

Rövid hírek. Bácsföldvár község bérbeadta rendőrségét. — A kórmány-hoz interpellálást intéztek a K. N. ben, hogy tudja-e, mi szerint az orosz vallás templo-mokban a czárért és a czár győzelmeért imádkoznak. — Zemplén megyében egy zsidó korcsáros megörlött mikor meg-tudta, hogy leánya kikeresztelkedett s ma-gyar legényhez ment nőül. — Pódhoraz-ty Gizella Pesten múlt vasárnap Sipos Antal zseccsúlylány, melyet a művész Liszt Ferencz tiszteltére rendezett, — először lé-pott fel nyilvánosan. Tiszta csengő mezosop-rán hangja feltűnést okozott.

„Új zeneművek” Táboraszy és Parsch-nál Klarinetos az én nótám fujja. — Kivolt itt. — Nincsen a faluba olyan legény mint Pista, csárdás, zongorára szerző Tisza Aludár Ára 60 kr Dansla Clairière valso, junior Philippe Fahrbach Ára 80 kr. Cirkus Polka sebnell, für Pianoforte Philippe Fahrbach Ára 50 kr.

As „Új idők” című kedvelt botlap (dívat-társával) 52-ik száma ismét igen vá-logatott tartalommal jelent meg. — Előszá-ma 10 kr, félre 4 frt, egészre 8 frt. Tani-tók, kisebbrendű tisztviselők, olvasóegyletek s kérekházak meg o kis Árból is 10/, enged-ményben részesülnek. Szerkesztője: Bene-dek Aladár. Kiadóhivatal: Budapest, pap-nővelde utca 3. sz. 1-ső emelet. — E lap a jövő évtől harmadik évfolyamába lép, és a szerkesztőség mindjárt a lap jövő évi 1-ső számmal két egészen eredeti s igen cainos képet ígér hozni.

A „Magyarország és a Nagyvilág” legújabbban megjelent 52-ik számának tar-talma. — Szóvög: Nikolajovics Miklós nagyherceg, a déli orosz hadsereg főparancs-noka. — Az egyetlen arany Elbeszélés: (Tolnay Lajos.) Folytatás. — A tavali ka-rácsony Tóth Edénél. (Mikszáth Kálmán.) — Feszült várakozás. (F. J.) Aggászú karácsony. (F. J.) Oláh örállomása a Duná-nál. Hamis választók büntetése New-York-ban. — Egy boldogtalan nő. Beszély. (Targonyi Iván) Folyt. — Fővárosi társzólóvil Különféle karácsony esték. (Porzó.) — Ka-rácsony. (Szász Károly.) — Kis kert. Költ. (Vay Sarolta.) — Különfélék — Sakkfelad-vány — Képrejtvény. — Szerkesztői üze-netek. — Rajzok: Nikolajovics Miklós nagy herceg, a déli orosz hadsereg parancsnoka — Karácsony. — Feszült várakozás. — Aggászú karácsonya. Oláh örállomása a Du-nánál. — Hamis választók büntetése New-Yorkban. Előfizetni lehet o lapra a kiadó hivatalban. Budapestben, Ferenciekteret Al-benauum épület Negyedére 2 frt. 60 kr., félre 6 frt, egészre 10 frt. Ajánljuk o lapot a t. olvasó közönség figyelmébe.

Megjelent: Levélszerinti oktatás a né-met nyelv öntanulására. Írta és kiadja Ró-der Adolf, 24 és 25-ik írtet. Az egész mű 6 frt Megrendelhető minden hazai könyvá-rasznál vagy a szerzőnél Szombathelyen E díszesen kiállított folyóirat az eléggé ismert Toóssanti-Langenscheidt tanmódszer-t vette alapul és a német nyelv alapos meg-tanulását a legrövidebb idő alatt biztosítja.

Körlevél. A magyar királyi Curia mint legfőbb ítélőszék által 1876. évi 4249 sz. a. hozott, jogorőre emelkedett, a győrmegyei királyi tanfelügyelő által bemutatott ítélőszék Országh Ignác, győrmegyei felpézi rk. tanító okmányhamisítással párosult csalás-ban bűnösek találatván s félelvi bírtón-büntetésre ítélletvén a nagyméltóságú val-lás és közoktatásügyi magyar kir. ministe-rium f. hó 3-án 2-250 sz. a. kelt rendelo-tével a tanítói pályától végleg eltiltatott.

Kelt B. Gyarmaton, 1876. december.
Ebeczky Emil,
tanfelügyelő.

Szerkesztői üzenet.

Saigy. — S. K. úrnak. Saives tulajdonul vesszük.

A „N. L.” 52-ik számában Sándor Károly úr neve, s hath. bizottmány tagjai közli véletlenül ki-maradt.

Felcso szerkesztő:

Horváth Danó.

HIRDETESEK.

Szalmatercsi kőszénbányámnak

melyet kellőleg fölszerelék, — janu-ártól BÉRBE vagy esetleg MEG-VÉTELE iránt ajánlatokat elfo-gadok B. Gyarmaton.

Pajor István.

Haszonbéri hirdetés.

Néhai Gutfreund Jakob hagyatékához tartozó, Becske községbe kebelezett ház, szántóföldek, rét és szőlők, egy évre haszonbérbe adatnak. A feltételek iránt értekezhetni lehet 1877. január 20-ig alulirottnál: Megyerben u. p. Szé-esény.

Kelt Megyer 1876. december 26-án.

Gutfreund Péter s. k.
gondnok.